

N:o 9. - jouluk. y. m.

KIRJASTO

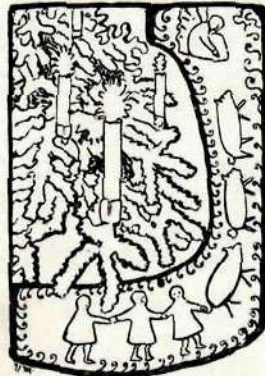
TOULUPUKKUT

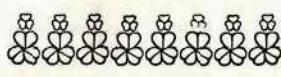
V.S.B

KANSANOPETTAJAIN OY. WALISTUS • 1913 •

oulu- kuusella

Luonnon suuren salista
huoneeseemme saavuit sa
kevään talvehemme tuoden.
riemuksemme henkes suoden.

Muistuttaahan tekos tää
taivaallista ystävää,
joka kulki tuskan teillä,
ett' ois iki-riemu meillä.

En ma koskaan viettää saa
iltaa tätä haus Kempaa,
jolloin joulutulten hohde
kirkas tuikkaa mua kohden.

Tahdon olla iloinen.
Isän, äidin murehen
jospa myöskin vois in poistaa,
kodin valona niin loistaa!

Onpa sulle, kuusonen,
pantu kuormaa oksillen,
helmiä ja kukkaisvoitä
ja niin paljon kynttilöitä!

Yönkin unelmissani
kirkkaan kuusen ympäri
pyörin kanssa rakkaan väen,
jos ma lainkaan unta näen.

Siikkis lukisinko siis?
Yks, kaks, kolme, neljä, viis . . .
maasta kattoon — sanon kerta —
kaikki yhtä valomerta.

Enkelitten suojassa
nukun yöni rauhaisna,
sitten havahdun ma taasen
päivänkoittoon riemukkaasen.

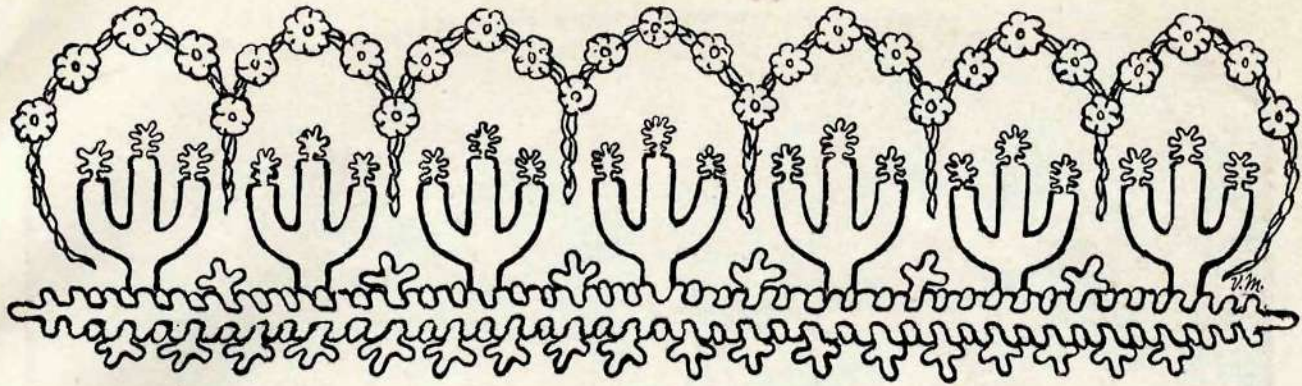
Tämän illan toivotun
riemuitsemme luona sun,
raitis lapsi puhtaan salon,
kannattaja jouluvalon.

Onnen juhla meillä on.
Taivon puoleen nouskohon
laulu kirkas nuoren kielen,
kiitosuhri lapsen mielen.

A. N.

Taivaan kirjoihin.

Evankeliumissa kerrotaan, että Jeesuksen opetuslapset ilolla palasivat erältä saarnaamisen ja parantamisen koematkalta, jolle mestari heidät oli lähettänyt. Riemu mielin he tulivat hänen luokseen takaisin. Olivat iloisia siitä, että Jeesuksen nimen turvin olivat saaneet voiman pahojen henkienkin lannistamiseksi. Silloin, niin kerrotaan evankeliumissa, Jeesus tyynnyttää heitä lausumalla: »Älkää siitä iloitko, että henget ovat teille kuuliaiset, vaan iloitkaa siitä, että nimenne ovat kirjoitetut taivaan kirjoihin.»

Eikö Jeesus opetuslapsillensa tahdo suoda heidän suurta iloansa? Varmaan hän suo sen, suo mielellänsä ja todellisesti. Iloitsipa hän tuona hetkenä itsekkin siitä, että hän näissä opetuslastensa voitokkaissa töissä saattoi nähdä lohdullisen enteen pahuuden lopullisesta kukistamisesta. Viimeinen, ratkaiseva valtasana maailmassa, yhtä vähän kuin ihmiselämässä, ei ole pahuuden voimilla, vaan se on Jumalan voimalla. Alituisesti taistelussa, läpi aikojen jatkuvassa valon ja pimeyden kamppailussa voitto on oleva jälkimäisellä. Jumalan on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti. Tämä on Jeesuksen horjumaton vakaumus; sen todistamiseksi hän on elänyt ja kuollut. Se on kristitynkin horjumaton vakaumus. Ken Jeesukseen liittyy, ken hänen asiansa omistaa, hän kyllä saa iloita, iloita joka kohdassa, missä näkee pahan väistyvän ja hyvän voittavan.

Mutta iloitsemisessakin uhkaa vaara, josta Jeesus varoittaa. Kaikessa taistelussa tulee kysymykseen valta; voimalla vastustaja kukistetaan. Vallan käyttäminen on aina vaarallinen asia. Ajatelkaa sisaruspiiriä kodissa, tahii ajatelkaa vieläkin suurempaa nuorten piiriä kouluissamme: kuinka voidaankaan tällaisessa joukossa valtaa käyttää väärin. Vanhemmat ja väkevämmät toverit harjoittavat helposti väkivaltaa nuorempain yli. Ruumiillisesti voimakkaampi voi erehtyä voimallaan orjuuttamaan nuorempaa, jopa pahoinpitelyyn asti. Henkisesti väkevämpi saattaa käyttää vaikutusvaltaansa houkuttellakseen toista, joka on heikompi, pahoille ja luvattomille teille. Tosiaan voidaan valtaa monella tavalla käyttää väärin.

Asettuminen Jeesuksen opetuslapsen asemaan, antautuminen hänen henkisen kosketuksensa ja johtonsa alaiseksi, sekin tuottaa valtaa. Mutta tälläkin vallalla on vaaroja. Siinä voi olla lähellä omankin kunnian lisää-

minen tahi oman ylpeyden tyydyttäminen. Jeesus tietää tämän vaaran, sentähden hän puoleksi varoittaa, mutta samalla myöskin kehoittaen lausuu opetuslapsilleen: »Älkää siitä iloitko, että henget ovat teille kuuliaiset, vaan iloitkaa siitä, että nimenne ovat kirjoitetut taivaan kirjoihin!»

Ajattelemattomilla ihmisillä on tapana kirjoittaa tahi veistellä nimensä kaikenlaisiin esineisiin ja paikkoihin. He sanovat täten »ikuistaneensa» nimensä. Mutta kaukana mistään »ikuistamisesta» tällainen puuha päinvastoin osottaa narrimaisuutta. Kirjoihin ja vihkkoihin, joita omistamme, kirjoitamme sen sijaan oikeutuksella nimenne osotukseksi omistusoikeudestamme. Samaten varustamme kirjoittamamme kirjeet nimelläme ja allekirjoituksellamme merkiksi siitä, että kirje tulee meiltä itseltämme. Löytyy luetteloja, jotka säilyttävät kaikkein nimet; sellaisia ovat esimerkiksi kirkonkirjamme. Koululuetteloihin ovat niinkään kaikkein nimet kirjoitetut. Mutta eivät nämäkään merkinnät takaa nimenne todellista »ikuistamista».

Joka todella tahtoo nimensä ikuistaa, häntä Jeesus neuvoa iloitsemaan siitä, että hänen nimensä on kirjoitettu taivaan kirjoihin.

Jumala tahtoisii pitää uskollista kirjanpitoa itsekustakin meistä. Hän tarjoaa meille kullekin lapsen paikan »taivaan kirjoissa». Ilmestyskirjassa sanotaan, että Jumala kirjoittaa lapsellensa uuden nimen, jota ei tiedä kukaan muu kuin sen saaja. Näin yksityiskohtaista ja hellää on Jumalan kirjanpito. Näin lähelle omaa isänsydäntänsä hän tuon uuden nimen kirjoittaa. Mutta tämä merkintä ei voi pysyä päteväenä, jollemme itse sitä tahdo, jollemme opi iloitsemaan siitä, että nimenne ovat todella taivaan kirjoihin merkityt.

Joulu uudelleen taaskin muistuttaa siitä, että Jumalalla on halua ja rakkautta kirjoittaa nimenne taivaan kirjoihin. Antakaamme sen tapahtua Jeesuksen nimessä! Nimi taivaissa kirjoitettu, se merkitsee: kunnia tulee Jumalalle, yksin hänelle! Meidän on lupa iloita siitä, että mekin saamme työmme ja kaikkien tehtäviemme liikevoimana omistaa Jeesuksen nimen, hänen henkensä lahjat. Tahdomme oppia yhä hartaammin rukoilemaan Jeesuksen oman rukouksen loppusanoja: sinun on valta ja voima ja kunnia — sinun yksin, ei minun eikä meidän!

Paavo Virkkunen.

Peltolan muurin mökki.

li kova pakkanen. Tyyskän Pekka hiihteli koululle päin. Lunta oli paljon. Sitä oli ennestäänkin, ja viime yönä sitä vasta oikein oli tullut. Aidanseipäät törröttivät kuin makkaratikkujen päät sinnetänne, ja siinä Peltolan mökin luona, jossa tie kääntyi vasemmalle, oli niin paljon lunta, ettei edes seipäiden päitä näkynyt. Puoliväliin mökin seinää oli kinos kiivennyt, eikä ikkunaakaan ollenkaan näkynyt.

»Kuinkahan se Peltolan muori pääsee ulos, kun oven reikä on noin pieni», ajatteli Pekka siitä ohi hiihtäissään.

Lumi oli näet melkein kokonaan peittänyt oven. Ainoastaan pieni kaistale ylä reunaa oli vapaana.

»Saapa se siinä tuhertaa, ennenkun saa lumen oven-takaa pois, kun se vielä on yksin kotona pojan mentyä Kotkaan.»

Nyt alkoi hän tarkastaa, oliko muori käynyt navetassa, mutta se ei ollut sitä tehnyt. Eikä se sieltä liioin hevillä pääse, siitä hän oli varma. Sitten koetti hän suksisauvoillaan lykätä enemmän vauhtia, sillä siinä oli mäkivieruma alas, mutta se oli turha vaiva. Sukset upposivat kinokseen päitään myöten.

Ponnistella siinä sai ennenkun Pekka oli koulun portilla. Pekkalan Kalle, Anttilan Aarne ja Kujalan Jorma siinä seisivat tikapuiden alla. Ja Jormalla oli pieni kirveensä kainalossa kuusenkaatoa varten.

»Kauanpa olet viipynyt», sanoi Jorma. »Taitaa olla Reijulan kujalla paljon lunta.»

»On sitä enemmän kuin täällä. Ei Peltolan muurin ikkunaa näkynyt yhtään.»

»Vai ei näkynyt.»

»Ei, eikä se muori hevillä navettaan pääse, kun kinos on yläpuolella kädenriippaa. Pieni kaistale vain näkyi yläkulmasta.»

»Elä joutavia», sanoi Kalle. »Ei siellä sen enempää lunta ole kuin täälläkään. Se Tyyskän poika taas höpsii.»

»Mene katsomaan, jollet usko.»

»Mene itse!» tuiskasi Kalle. »Kas, kun ei ollut räystäihin ja savupiippuun asti. Et kai sinä nähnyt muo-

rin kukkoakaan viiritangon nokassa. Kai sekin oli lumen alla. — Kuulkaa, pojat, Pekka sanoo että muurin kukko on lumen alla.»

»Enpä minä niin sanonut.»

Samassa kello soi, ja pojat menivät sisään.

»Kuulkaa, tytöt, kuulutti Kalle, »tuo Tyyskän poika sanoo, että Peltolan muurin mökki on kokonaan lumen alla, piippu vain näkyy.»

»En minä niin sanonut. Ikkuna vain on lumen alla.»

Mutta kaikki nauroivat, eikä kukaan ottanut kuul-lakseen Pekan puhetta.

»Vai on se ihan kokonaan lumen alla», päivitteli Mattilan Liisa.

»Onko muorikin lumen alla?» huusi Vanhalan Aina.

»On, ja kuollut sinne», sanoi Kalle.

Silloin Pekka korotti äänensä ja sanoi melkein itkien:

»Se ei ole totta, en minä ole sanonut.»

»Pekka sanoo, että muori menee porsastaan ruokki-maan savupiipun kautta.»

Nyt Pekka suuttui vallan. Itkien sieppasi hän laati-kostaan viivaimen ja koetti rynnistää takariviä kohti, jossa Kalle oli. Mutta samassa tuli opettaja sisään.

»Mitä se Pekka siellä rynnistelee toisten rivissä?» kysyi opettaja.

Pian oli laulut laulettu lävitse, vuoropuhelu kerrattu ja runot lausuttu. Tytöt jäivät harjottelemaan leikkejä, somistamaan salia ja tekemään koristuksia kuuseen. Alempien luokkien pojat saivat olla apuna tytöille, mutta yläluokkalaisten oli lähdeittävä kuusen hakuun.

Matka kulki metsään samaa tietä myöten, jota Pekka oli aamulla tullut. Mutta Tyyskän Pekan sydän oli täynnä, eikä hän tahtonut kulkea samassa joukossa kuin Kalle.

»On sillä Peltolan muorilla nyt lumenluomista», sanoi joku, »ei se Pekka paljon valehdellut.»

»On sillä. Saapa se lumityötä juhannukseen asti.»

»Onko se käynyt jo navetassa?»

Pojat kokoontuivat yhteen ryhmään kinoksen laelle ja tarkastelivat.

»Ei se pakana ole vielä käynyt edes pihalla. Hoi, muori, tule jo ulos mökistä!» huusi Kalle.

»Mitä sinä siinä kirut? Anna ihmisten olla rauhassa!» ohjaili Pekka.

»Mitä se sinuun kuuluu, Tyyskän poika. Ole hiljaa itse!»

»Niin me olemmekin, mutta sinä siinä ulvot.»

Pojilla oli tulla tappelu, mutta Jorma tuli väliin ja sanoi hiljaa Pekalle:

»Elä viitsi.»

Ja Pekka ei enää vastannut mitään Kallen härnäilyyn.

»Muori, muori nouse ylös jo», huusi Kalle taas.

»Se raukka ei pääse», sanoi Pekka Jormalle.

»Ei se pääse, kun ovi on kiinni», myönsi Jorma.

Silloin juolahti Pekan mieleen uusi ajatus.

»Kuulkaa, pojat, muori raukka ei pääse ulos sieltä.»

Osa pojista teki lähtöä.

»Annetaan muorin maata juhannukseen asti», huusi Kalle.

Mutta silloin tuli Pekka ulos vajasta.

»Pojat», huusi hän riemuiten, »täällä on lapio! Minä löysin sen olkien alta.»

»Pidä itse lapiosi! Me menemme kuusta hakemaan», huudettiin vastaan.

»Ei, ei. Kuulkaa pojat, elkää menkö!»

Pojat pysähtyivät. Ainoastaan kaksi seurasi Kallea metsään päin.

»Se voi vielä olla kipeä siellä sisällä, eikä sen poikaakaan ole kotona.»

Pojat kävivät hiljaisiksi. Pekan sydämellisyys alkoi

»Ei se pääse», myönnettiin.

»Mitä me muorista», sanoi Kalle, »antaa sen maata siellä, kunnes herää. Mennään hakemaan kuusta.»

»Mutta me voisimme auttaa sen sieltä pois», sanoi Pekka.

Kaikki kävivät hiljaisiksi ja katsoivat Pekkaan, joka jatkoi:

»Voisimme luoda lumen oven takaa, jotta muori saisi oven auki.

»Ei ole lapioita.»

»Täällä on talikko», sanoi Pekka vajaan kurkistettuaan.

»Vai talikko! Tyyskän piimäsuu poika rupeaa talikolla luomaan muorin lunta. Ja sitten hän saa muorilta voileivän. Se on hauskaa», ivaili Kalle. Hän nauroi, mutta iva oli tylsää, ja ainoastaan joitakuita yhtyi.

»Mennään pois! Mitä me tässä seistään», sanoi joku.

»Pojat, kuusta hakemaan!»

tarttua heihin. Samassa lehmä päästi ankaran ammonnan navetasta, ja lampaat, jotka olivat kuulleet kahinata vajasta, määkivät kilpaa.

»Sen lehmäkin kuolee nälkään ja lampaat samoin», jatkoi Pekka.

Silloin Jorma muisti karitsansa, jonka hän oli äidiltään saanut ja jota hän oli joka päivä leivällä ja heinillä ruokkinut.

»Taitaa se muori jo olla kuollut sinne kylmään», sanoi taas Pekka.

Pojat kävivät entistä vakavammiksi.

»Anna tänne lapio», sanoi Jorma, minä rupean luomaan.

Hän riisti lapion Pekalta ja taivalsi ovelle. Toiset seurasivat häntä, ja silloin alkoi lumen luominen. Hiessäpäin siinä huidottiin. Lumä tuprusi korkealle ilmaan ja punaisia neniä, poskia ja käsivarsia sekä mustia ja harmaita housuja ja takkeja vilkkui hohtavan valkeata

lunta vasten. Kun joku väysi lapion varressa, antoi hän työaseen toiselle. Muutamat hakivat laudan kappaleita vajasta ja loivat niillä toiset taas heittelivät talikolla kovempia lumimöhkäleitä sivulle. Eikä siinä kauan viipynyt, ennenkun oven takana oli aukko. Pojat koettivat saada oven auki, mutta se ei onnistunut.

»Se on salvassa sisäpuolelta», sanoi Jorma.

»Niin se on», myönnettiin.

»Kolkutetaan», keksi joku.

He kolkuttivat ensin hiljempää ja vihdoin kovasti, mutta sisältä ei kuulunut mitään. Muori oli vähäkuuloinen, eikä pojat sitä nyt muistaneet.

»Mutta jos se ei olekaan kotona?» sanoi joku.

Se tuli kuin salama taivaalta. Sitä he eivät olleet ajatelleet. Innostus, joka äsken oli heitä kannustanut, laukesi nyt kokonaan, ja kaikki katsoivat kuin edeltäpäin tehdyn sopimuksen mukaan Pekkaan. Pekka kävi vähitellen entistään punakammaksi; hän tunsu, ettei hänelle kävisi hyvin, jos muori ei ollut kotona. Hän ei tiennyt muuta kuin tarttua kaksin kourin ripaan ja lonkuttaa voimansa takaa.

Taas kuunneltiin

»Minä kuulin jo», sanoi Jorma äkkiä.

Kohta kuulivat muutkin. Tuvan ovi kolahti ja eteisen palkit nitisivät. Samassa kopeloi joku salpaa, ja ovi työntäytyi raolleen.

Siinä seiso Peltolan vapiseva muori punaposkisten poikien edessä.

»Tekö olette luoneet lumen oventakaa?» kysyi muori heikolla äänellä

»Me», sanoivat pojat yhteen ääneen.

Silloin aukasi muori oven selko selälleen, käski pojat sisään ja kopeloi sängyn alta korin, jonka ojensi pojille.

»Ottakaa tästä! — Minä jo luulin», jatkoi hän väräjäväällä äänellä, »että minun täytyisi kuolla tänne lumen alle kylmään ja pimeyteen. Juhokaan ei ole kotona ja puut ja öljy olivat lopussa. Ottakaa vain tästä enemmän.» Hän ojensi pojille suuria omenia, jotka hän oli jouluksi säästänyt ja joiden posket olivat yhtä helakan punaisia kuin poikienkin.

Sitten pojat siirtyivät ulos ja ikäänkuin yhteisestä sopimuksesta alettiin lumenluominen uudelleen eikä lopetettu, ennenkun muorilla oli tie navettaan, ja aurinko jälleen heitti säteitään Peltolan muorin ikkunasta.

»Pojat», sanoi Pekka, »nyt kuusta hakemaan!»

Ja pyrynä lenteli lumi poikaparven tieltä kun se kirmasi metsään. Sääret olivat suorina, ja suksisauvat tarpoivat lunta kuin äidin kirkun mäntä lauantai-aamupäivällä. —

Tuli sitten ilta. Joulukuusi seiso juhlallisena keskellä salia. Oppilaat parveilivat ympärillä, ja heidän takanaan seiso tungokseen asti väkeä: isiä ja äitejä, nuoria neitosia ja nuorukaisia, joita koulumuistot olivat tuoneet tänne. Heille oli juhla jälleennäkemisen iloa, tai oikeastaan yhtäpaljon surua, sillä moni heistä, jotka siinä surumielisen näköisinä seisoivat seinää vasten nojaten, olisi jälleen tahtonut olla pyöriävässä kuunpiirissä, kyyhkyslakasta lehahtavana kyyhkysenä, tyttönä, joka peseytyy rannalla ihmettelevien hanhien keskellä, tai peltomiehenä, joka rukiit kylvää, leikkaa, kokoo ja jauhaa. Runoja lausuttiin ja vuorokeskustelu esitettiin.

Huhu oli jo levittänyt tiedon tapahtumasta Peltolan muorin mökillä. Sitä kyselivät vastaantulijat toisiltaan; ja koko kylässä se oli herättänyt yleistä ihmettelyä.

Pojat siitä keskenään puhelivat ja nauroivat, ja ennen pitkää oli syntynyt koko joukko pikkujuttuja poikien kesken, kun jokainen muisti jonkun yksityisseikan tapahtumasta hiukan eri tavalla. Yläluokkalaisten kasvoivat nyt alaluokkalaisten silmissä entistä pitemmiksi, ja nuorempien poikain mielessä kuvastui ihanana se aika, jolloin he olisivat kuusen hakijoina. Myöskin tohtori, joka oli johtokunnan esimies, oli saanut tapahtumasta tiedon ja kysellyt siitä tarkoin joltain kyläläiseltä. Juhla oli jo loppumassa, kun tohtori nousi äkkiä ylös ja sanoi poikiin katsoen: »Ketkä teistä olivat tänään Peltolan muorin mökillä?»

Syntyi haudan hiljaisuus.

»Ketkä teistä olivat Peltolan muorin mökillä?» kysyi tohtori uudestaan.

Kauhistus valtasi pojat, ei kukaan tohtinut sanoa sanaakaan.

»Nostakoot kätensä ne, jotka loivat lunta mökillä!»

Viimein yksi ja toinen käsi nousi, mutta kankeasti ja hitaasti.

»Tulkaa tänne opettajapöydän eteen!»

Mutta kukaan ei hievahtanutkaan. Vasta kun opettaja suoraan käski, alkoi tuo uuteen harmaaseen sarsiin puettu joukko yhtäkaa, ikäänkuin toisistaan suojaa hakien, vaelttaa pöytää kohden.

»Kuka teistä ensiksi ryhtyi lunta luomaan siellä muorin mökillä?»

Pojat katselivat toisiaan, mutta kukaan ei vastanut.

»Sanokaa, sanokaa!»

Viimein kääntyivät poikien katseet Jormaan. Tohtori arvasi nyt, että se oli ollut Jorma ja sanoi Jormalle:

»Olitko se sinä?»

Jormalta pääsi itku: »O-lin».

»Mutta kuka teistä ensiksi lausui sen ajatuksen?» jatkoi tohtori.

Nyt pojat eivät ymmärtäneet. He katselivat toisiaan ja tohtoria ja viimein uskalsi joku kysyä:

»Minkä ajatuksen?»

»Että lumi pitäisi luoda pois oven takaa.»

Nyt sai Pekka vuorostaan tuntea samaa, mitä Jorma äsken. Kaikkien katseet peittivät hänen kuin raskas paino. Hän oli nääntymäisillään sen alle.

»Siis sinä?»

Tohtori osotti Pekkaa. Pekka nyökäytti.

Silloin otti tohtori kauhusta vapisevan Pekan erikseen toisten eteen ja sanoi juhlallisesti:

»Koska sinä lausuit johtavan ajatuksen ja sinä» — hän tarttui vasemmalla kädellään Jormaan — »ryhdyt ensiksi sitä toteuttamaan, niin teille lankeaa syy kaikesta. Toiset ovat teitä vain seuranneet. Tästä saat sinä» — hän otti johtokunnan pöytäkirjan välistä viidenkymmenen markan setelin ja antoi sen Pekalle — »tämän lahjaksi siitä, että olet lausunut jalomielisen ajatuksen ja tästä saat sinä» — hän antoi Jormalle kaksi kymmenen markan kultarahaa — »näjä lahjaksi siitä että ensimmäiseksi olet seurannut Pekan kehoitusta. Teidän hyvää työtänne mummolle en palkitse, mutta kun olette osottaneet omaavanne sivistystä enemmän kuin toiset, siitä tämä palkinto. Näillä rahoilla voitte ostaa kirjoja, että sivistyksenne tulisi syvemmäksi ja ymmärryksenne laajemmaksi. Ja teille — hän kääntyi poikajoukon puoleen — teille lausun kiitokseni ja kunnioitukseni.»

Artturi Meri.

Salit suuret.

Mulla koti pieni on,
olopaikka verraton
tumman metsän liepehillä.
Tiloja kun tarvitaan,
eipä huolta konsanaan:
salit suuret ympärillä.

Niissä hongat korkeat
pylvähinä seisovat,
sammalista maassa matto;
päivin peittyä siniseen,
illoin kultatähtineen
korkealla kaartuu katto.

Kesän tullen katetaan
herkkupöydät kukkuraan
mustikoilla, mansikoilla.
Kisat taas on talvisin,
kiidän suksin liukuvin
valkoisilla permannoilla.

Oisko seuraa somempaa?
Jänönpoika kuukertaa,
hyppii nopsat oravaiset.
Ilolinnut lapsineen
tarjoavat ilmaiseen
heljät juhlaaulajaiset.

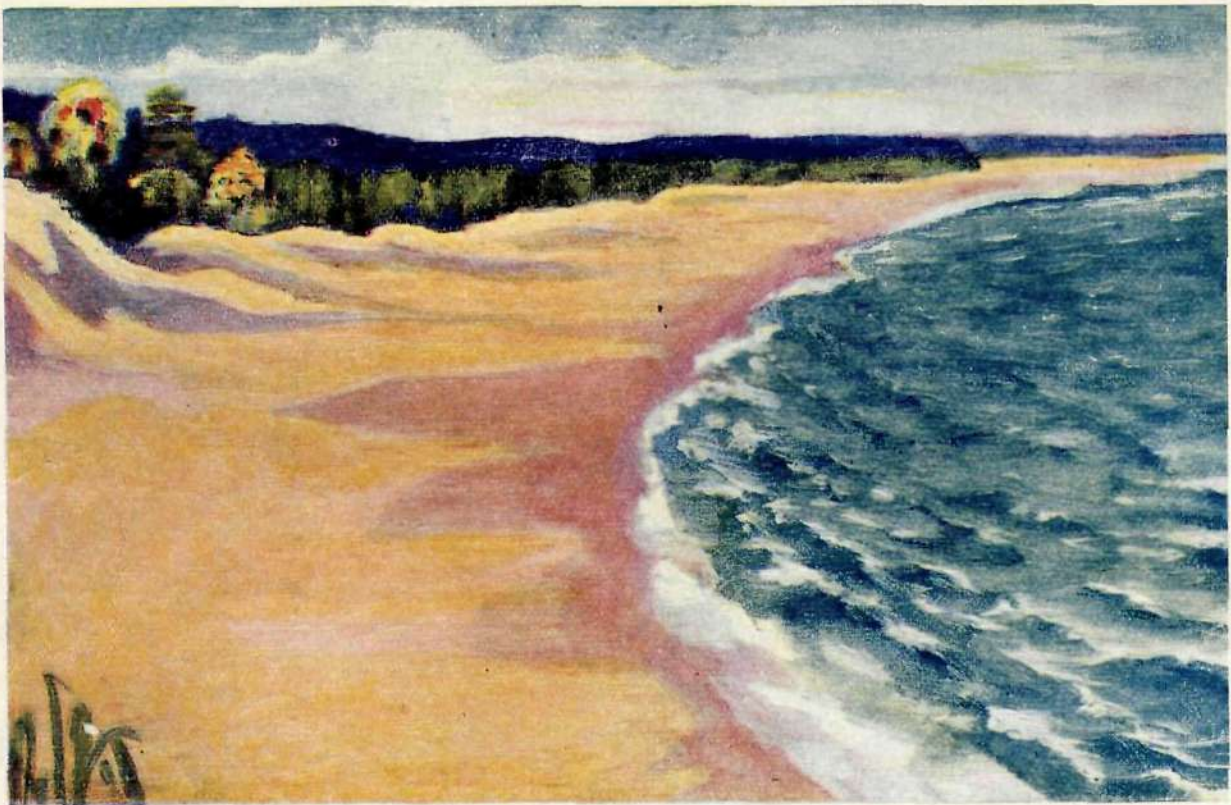

Siellä voimat kartutan,
löydän riemun rintahan,
lähden työhön intomielin.
Siellä nostan katsehen,
opin Luojan kiitoksen
suuren luonnon ihmekielin.

Pieni tila lämpimin,
ahdas tupa armahin
oman kodin onnelaksi:
Luojan salit suuret saa
sydämeni avartaa
raikkahaksi, rikkahaksi.

Hilja Hahti.

Yyterin isosanta.

Jos sinä, Joulupukin pikku lukija, joskus tulisit Poriin ja pyytäisit minua näyttämään sinulle seudun nähtävyyksiä, niin vaikean tehtävän minulle antaisit. Sillä sinä tietysti etupäässä tahtoisit luonnon kauneutta ihailla, ja siinä suhteessa ovat Kokemäen-joen suun seudut joutuneet lapsipuolen asemaan.

Mutta pääsisinpä sittenkin pätkähästä. Arvaapas, mitä tekisin? Porin rautatien asemalle sinut veisin, ostaisin meille molemmille lipun Pihlavaan ja sitten menisimme poikki Yyterin niemen ja sen pohjoisrannalle. Komean mäntymetsän läpi kulkisimme noin kolme ehkäpä neljäkin kilometriä. Matkalla sinä jo ihmettelisit, mitenkä kummallisen tiheäkumpuista on se metsämaa, jota kuljemme. Ja kun sitten matkaamme jatkamme, niin käy maaperä vallan hiekkaiseksi, sinun pikku jalkasi vajoavat siihen syvälle, sinun on raskas käydä tallustella siinä, ja sinä olet jo valmis moittimaan minua, että olen sinut ikäville poluille joutanut. Mutta yhtäkkiä metsä loppuu, ja sinä seisot kivimuurinkorkuisella hiekkavallilla ihastuneena katsellen ympärillesi. Edessäsi huuhtovat Pohjanlahden valkopäiset laineet mitä kauneinta hietarantaa. Hieta on väriltään keltaisenhohtavaa ja niin hienoa, ettet malta olla riisumatta heti jalkineitasi ja lähtemättä kävelemään vedenrajalle poikki tuon 300 tai 400 metriä leveän hietavyöhykkeen, jota jatkuu oikealle aina Uparon niemeen asti, jonka takaa Mäntyluodon satamassa olevien laivojen mastot kohoavat korkeuteen, ja vasemmalle myöskin parisen kilometriä.

Jos on helteinen päivä, niin lyönpä vetoa, että seuraat useimpien täällä käviöiden esimerkkiä, riisuudut, kahlaat kauas, heittäytyt meren helmaan ja tarpeeksi siellä uituasi käyt hiekalle loikomaan ja päivää paisattamaan. Tämä on ihana paikka! täytyy sinun väkistenkin huudahtaa, kun uinnistasi virkistyneenä taas silmäilet seutua. Sinä kaivaudut hienoon pehmeään hiekkaan, annat auringon lämmittää itseäsi ja lähdet taas veteen. Sen tekevät kaikki muutkin ihan vaistomaisesti. Mutta leikistä kyllyiksi saatuasi rupeat miittämään, kuinka nuo hiekkakummut ovat syntyneet.

Sinä näet, kuinka tuuli kuljettaa santaa, kuinka sitä pysähtyy sinne, missä on jokin epätasaisuus, jokin suurempi määrä täällä kasvavaa erikoisenlajista maksaruohoa, merestä rannalle ajautunut puu tai jokin muu esine. Ja kun hiekkaa näin pysähtyy enemmän tälle paikalle, kohoaa se pian pieneksi kummuksi, joka suotuisissa oloissa yhä suurenee aivan kuin lumikinos talvella. Nuo korkeat hiekkavallit, joita matkalla ihmettelit, eivät siis ole muuta kuin hiekkakinoksia, tuulen rakentamia vankkoja tupia, jotka horjumatta seisovat satoja ja tuhansia vuosia. Vähitellen vaikkakin hitaasti niitä syntyy uusia, ja kun Pohjanlahden ranta aina kohoaa, laajenee tämä hietikko yhä, sillä merenpohja tällä seudulla on hienohietaista, ja nyt jo on merivesi niin matalaa, että kesällä kuljetetaan rattailla kaloja eräästä saaresta, joka on noin puolentoista kilometrin päässä rannasta. — Olisi vain ilmanala meillä suopeampi, niin mailmankuulu kylpypaikka olisi Yyterin Isosanta.

Hj. Nortamo.

Retki pohjoisnavalle.

Joulupuuta pikku Kerttu,
armas, hellä herranterttu,
katsoo ihastuksissaan.
Kuin nuo valot loistaakaan!

Entäs, entäs sitten noita
namusia makeoita!
Niitä riippuu kuudessa
useimmalla oksalla.

Katsoo Kerttu nyppysuinen,
soker-porsas pikkuruinen,
valmistama Fazerin,
häneestä on herhtaisin.

Vielä kun on hiljaa talo,
sammuksissa jouluvalo,
puhtahalla vuoteellaan
pikku Kerttu nukkuissaan

näkee unta porsahasta.
Sekös viehättääkin lasta!
Kouraansa hän riemuiten
siinä puristaakin sen.

Mut — tää ihmettä on pelkkää! —
nyt jo porsaan kynnet helkkää
päällä Pohjan nietosten,
Kerttu harteilla on sen.

Siin' on vauhti — tulkaa mukaan!
Maailmassa ennen kukaan
matkaa näin ei tehnyt lie...
Tähtein alla kulkee tie.

Tähtein alla, päällä hankein,
pakkanen se paukkaa ankein,
hohtaa kirkas talvi yö...
Nassun kynnet lyö ja lyö...

(Jatkoa 2 lehden takana)

Rehellisyys maan perii.

Jo monta päivää oli Killi ollut apealla mielellä. Se hiiviskeli kiertäen kaartaen kartanoa, ei tullut maitoa latkimaan, ei välittänyt emännän maanituksista.

— Maanitelkoot vaan, vasta nyt muistavat minunkin olevan maailmassa, se ajatteli katkerasti. Minä en mene.

Pieni siro kissanpoikanen tulla hypiskeli veikeästi kohti kivi-aitaa, jolla Killi istua mökötti. Killin mieli kävi entistään mustemmaksi.

— Siinä se nyt tulee, se vieras, uusi, se, joka oli vallannut Killin paikan maitokupin ääressä, uuninpankolla, emännän ja lasten sylissä. — Tulkoon vaan kyllä minä sille näytän. Ja Killin häntä alkoi uhkaavasti pöröttyä, selkä kohota ja silmät säihkyä.

Pieni sievä Mirri astua sipsutti viattoman näköisenä Killin luo päättään hioen ja ystävällisen näköisenä. Killin mieli ehdottomasti heltyi nähdessään sen sulavat, viehkeät liikkeet. Mutta kun Mirri pääsi Killin lähelle, ojensi se äkkiä pikku kypälänsä, sivalsi vikkelästi Killiä korvalle, sylkäsi sitä vasten naamaa ja kiipesi sitten ilakoiden lähimpään koivuun.

Killi kuohahti vihasta. Heittiö! Mutta senlainen se juuri oli. Kavala ja petollinen, aina täynnä kujeita ja konnankoukkuja. Ja kumminkin siitä koko talonväki piti, eivät sen metkuja huomanneet, Mirrin tähden olivat Killinkin unohtaneet.

Seitsemän vuotta oli Killi talossa ollut. Se muisti vielä kuin eilisen päivän kauniin kesä-aamun, jolloin he olivat saarelle muuttaneet. Veneellä olivat tulleet, isäntä souti, emäntä istui keskituhdolla tavaroitten keskellä Killi sylissä, Iita piti perää. Iloisina he olivat asettuneet uutistalolle, jossa ei ollut vielä muuta valmista kuin tupa ja kamari. Eikä ollut koko saarella muita asukkaita kuin isäntä, emäntä, Iita, Kaunikki, Killi ja sirkka uuninraossa. Mutta se oli Killin onnellisin kesä. Sitä pidettiin kuin kukkaa kämmenellä. Usein iltasin, kun emäntä ompeli tai teki muuta pientä askarta, se sai istua hänen sylissään, sai nukkua vanhalla uuninpankolla ja kuunnella sirkan sirkutusta.

Seuraavana kesänä oli talossa jo lapsi, jota emännän piti hoivata, niin ettei hän joutanut kuin silloin tällöin Killin selkää silittämään.

Mutta ei Killi siitä pahastunut, se ymmärsi hyvin, että lapsia pitää talossa olla, ja että niitä täytyi hoitaa.

Tuli taloon vielä toinenkin lapsi, ja se oli Killistä vain sitä haus Kempaa. Se antoi lasten vetää itseään hännästä ja retuuttaa niin paljon kuin halusivat, se ei koskaan puraissut eikä raapaissut, joskus vain surkeasti naukaisi, kun pikku Ante liian kovasti kiskoi hännästä tai korvista.

Mutta kilttejihän ne pojat kuitenkin olivat Killille, kun kasvoivat ja saivat ymmärrystä, ja mielellään Killi niiden iloksi kehräsi. Onnellinen Killi oli ollut, niin onnellinen ja tyytyväinen kuin vain kissa ikinä olla saattaa.

Kun taloon sitten tuotiin Piku, oli Killi siitä ensin aika tavalla ymmällä. Mutta pari päivää asiata aprikoi-tuaan se ymmärsi, että täytyihän talossa olla koirakin ellei muutoin niin varkaiden tähden. Ja hyvinpä se Pikun kanssa tulikin toimeen, kun ensin jonkun aikaa oli molemmin puolin hampaita näytetty, muristu ja syljetty. Piku oli Killin mielestä ollakseen koira oikein siivo ja hauska, niin leikkisä ja ystävällinen. Sen iloinen tuuli tarttui joskus Killiinkin, joka muutoin oli ta-

sainen ja vakavaluontoinen. Joskus Killi ja Piku saattoivat keskenään riehakoida ja telmiä oikein rajusti. Silloin talonväki istui portailla katsomassa heidän leikkäään ja isäntä naurahti:

— Katsopas Killiä, osaapa sekin olla vallaton.

Niin oli silloin. Killi huokasi.

Entäs nyt! Eräänä päivänä tuotiin taloon uusi asukas — pieni kissanpoikanen, ja siitä lähtien oli kaikki hullusti Killin elämässä. Puhumattakaan siitä, että oli kerrassaan sopimatonta pitää talossa kahta kissaa, se oli heti alusta alkaen sotajalalla uutta toveriaan kohtaan. Se uusi näet oli ensi päivästä kuin kotonaan ainakin, se hypperi ja nuuski kaikki paikat sellaisetkin, joissa ei Killi ollut käynyt kuin joskus vain salavihkaa. Röyhkeästi se hypperi isännän kirjoituspöydälle, joka aina oli Killistä ollut pyhä paikka, se työntäytyi saunaan, kun lapsia kylvetettiin, kieppui aina ja alati emännän jaloissa ja kiipesi poikien vuoteelle nukkua lekottamaan.

Ilmetellen Killi sivultapäin tätä menoa katseli. Eikö sitä kukaan toru ja kurita vallattomuuksista ja kujeilusta? — Eikös mitä — sille vain naurettiin, sitä hyväiltiin ja lempinimillä mainittiin. Mutta Killiä se ei kujeiltaan kiehtonut, Killi sitä halveksi, ja kun Mirri yritti lähennellä, lähti Killi aina pois päin kulkemaan, ei ollut koko otusta näkevinään. — Mutta siitkö Mirri piittäsi — vielä vaimen, aina ja joka paikassa se hyöri Killin ympärillä, ja heti kun pääsi Killin lähelle, sivalsi kypälällään vasten kuonoa, puraisi hännästä tai sylki silmille.

Ja se Killiä kovimmin katkeroi, että emäntä ja lapset iloisesti nauroivat näille Mirrin ilkitöille.

Eräänä iltana, kun Killi tuli maitokupilleen, se olikin tyhjä. Killi vilkaisi Iitaan, mutta tämä ei mitään huomannut, puuhasi vain omissa töissään, niinkuin ei Killiä olisikaan. Katkerin mielin Killi aikoi hypätä uuninpankolle, tottapahan sieltä huomaavat ja antavat maitoa. Mutta siinäpä makasikin Killin tavallisella paikalla Mirri tyytyväisenä kehräten silmät viekkaasti kiiluen. Hyrryrr minäpä maitosi latkin, pankolla makaan.

Mutta silloin Killi sydämystyi ja raivostui, se hypperi säihkyvin silmin pankolle, syöksyi Mirrin niskaan, sylki ja sähisi, kynsi ja puri. Mirri päästi surkean parahduksen, ja Iita joutui apuun.

— Hyi, Killi ilkiö, teetkö pienemmälle pahaa, ulos paikalla, koska riitaa rakennat.

Silloin oli mitta täysi. Killi lähti ja päätti lujasti, ettei se kuuna kullan valkeana enää palaa tupaan. Se rupeaa metsäkissaksi, asuu metsässä, pyydystää sieltä saalista, juo järvestä. Ei välitä enää ihmisistä, pitäköt Mirrinsä, pitäköt viekkaan kissansa, joka aina salavihkaa hypperi pöydälle maitoa ja kermaa latkimaan.

Ja Killi nukkui sen yön nuottakoppelissa, jonka harvan katon lävitse vaalea kuu surumielisenä tirkisti.

Sen koommin ei Killi käynyt tuvassa. Se nukkui milloin missäkin, katottomassa aitassa, venekatoksessa, puuvajassa. Katkerana, nälkäisenä se metsiä samoili.

Mutta aina välistä muistui entiset ajat mieleen, entiset kultaiset ajat, jolloin he elivät kolmisen, isäntä, emäntä ja Killi. Ja silloin sen valtasi vastustamaton ikävä, jalat veivät ihan kuin itsestään kartanon läheisyyteen, se saattoi tuntikausia istua kyyristyneenä jossain piilossa ja katsella pihalle. Se näki emännän punaisen

hameen vilahtelevan puutarhan ja kartanon väliä, näki lasten puuhailevan leikeissään ja veti vastalypsetyn maidon hajua sieraimiinsa.

Joskus se ei voinut haluaan hillitä, se hiipi lähemmäksi taloa, aina portaille asti, mutta joka kerran se silloin koh-tasi Mirrin, joka vallattomana leikkitteli Pikun kanssa tai laiskana lekotteli portailla päivänpaisteessa.

Ja silloin Killi vihaisena juoksi pois metsään.

Mutta pian oli ikävä taas tuonut sen kartanon lähei-syyteen. Ja kerran se hiipi aina tuvan ikkunan alle kas-

tavat, eivät ole unhottaneet vanhaa uskollista kissaansa. Tietävätpä, tuntevatpa, että aina olen ollut rehellinen.

Sen tuli niin hyvä ja lämmin olla, aurinko paistoi kirkaammin, ruoho oli vihannampi, taivas sinisempi. Se laskeutui ruohikolle keräksi ja kehräsi ilmoille ilonsa.

Hetkisen kuluttua Killi hiipi portaita ylös ja liivahti eteiseen. Siellä sen huomasivat lapset.

— Hei, äiti, äiti! Killi on tullut! Killi on tullut! he huusivat riemastuen. Ja kantoivat Killin tupaan.

Emäntä silitti Killin selkää.

vavien ruusupensaiden varjoon ja kyykistyi siihen katso-maan leikkiviä lapsia. Silloin se kuuli kummiä.

— Vai sinä, Mirri, pöydälle kiipeät ja kermaa latkit kirnustani. Mene täältä matkaasi!

Iita ilmestyi portaille Mirri kainalossa ja vitsa kädessä. Ja Mirri sai päristelystä ja naukumisistaan huolimatta aika selkäsaunan.

— Killi ei koskaan käynyt pöydällä ruokia maistele-massa, kuului myös emännänkin ääni.

— Niin mitäs Killi, se onkin tykkänään toisenlainen.

— Mutta missähän se Killi kuljeksi. Oikein sitä on ikävä, jatkoi emäntä ja meni sisään tupaan.

Killin sydän hätkähti. — Kehuvat minua, vielä muis-

— Missä olet, Killipaha, niin kauvan kuljeskellut? Hui kissaa, kun ei muista kotiaan. Ja laiha sinä olet. Iita, annappas Killille oikein runsaasti maitoa.

Ja Killi joi taas vanhasta maitokupistaan, joi ja keh-räsi siinä välillä.

Sitten se päättävästi hypähti uunin pankolla entiselle sijalleen ja vaipui sikeään uneen. Se oli taas kotona.

Siitä päivin oli Killi vallannut entisen paikkansa ta-lossen eikä siitä enää luopunut. Mirri sai pysyttäytyä syr-jemmällä, ja kun Iita vielä pari kertaa tapasi sen pöydällä ruokia maistelemassa, antoi hän sille aimo löylytyksen.

Sen jälkeen Mirri enimmäkseen majaili renkituvassa.

Anni Swan.

Laukka loppuu — kapin, kapin!
Tässä velhovanhus Lapin
asuu tonttuperheineen
luona pohjan iljanteen.

Vieraan tulon kuultuansa
kaikki koko tonttukansa
kesken joulujuhiansa
ulos rientää ovesta.

Ihmeellisen ratsastajan
velho vastaan eessä majan
ystävänä ottavi,
pirttihinsä saattaapi.

Tää on ihme tuhat kertaa!
Siell' on joulu, jonka vertaa
Kerttu vielä päällä maan
ei oo nähnyt milloinkaan.

Kuusen liekit loimottavat,
tervassoihdut roihuavat,
tontut häärää mielissään,
istahtavat ympyrään.

Eikös ookin komeata?
Liedellä on suuri pata,
joulupuuron pehmentää,
Kerttukaan ei ilman jää.

Päättyy pirtin juhlaheiki,
alkaa taasen öinen reiki,
alla tähtein välkkyvään
pohjaan korkeahan päin.

Vaan nyt tyttö saakin seuraa,
valjastetaan kaksi peuraa,
karhun taljaan lämpimään
Kerttu sitten käiritään.

Korvat, posket punahuulet
peitetähän, ettei tuulet,
raju pohjan puhuri
niitä kovin kynsisi.

Velhon rinnall' on hän reessä,
ummen-oijustajat eessä
tuulen lailla kiitävät,
niinkuin linnut liitävät.

Ja kuin loppumaton satu
jatkuu kirkkaan-liukas latu,
jolla tontut vikkelät
heidän jälkeen hiihtävät.

Hyistä pohjoisnapaa kohti
riensi he, ja hanki hohti
huikaisevan valkoisna
revontulten loimussa.

Nyt siit' ollaankin jo täällä
kaikkein kylmimmällä jäällä;
meri kolkko, rannaton,
heidän edessäs on.

Siitä kohoo jäiset saaret,
yllä räiskyy valokaaret,
mursut uiskentelevat,
kämpii karhut puhtahat.

Yöhyt hohtaa juhlaivalkein,
tuuli soittaa täysin palkein,
taivas-laki julistaa
korkeudesta kunniaa.

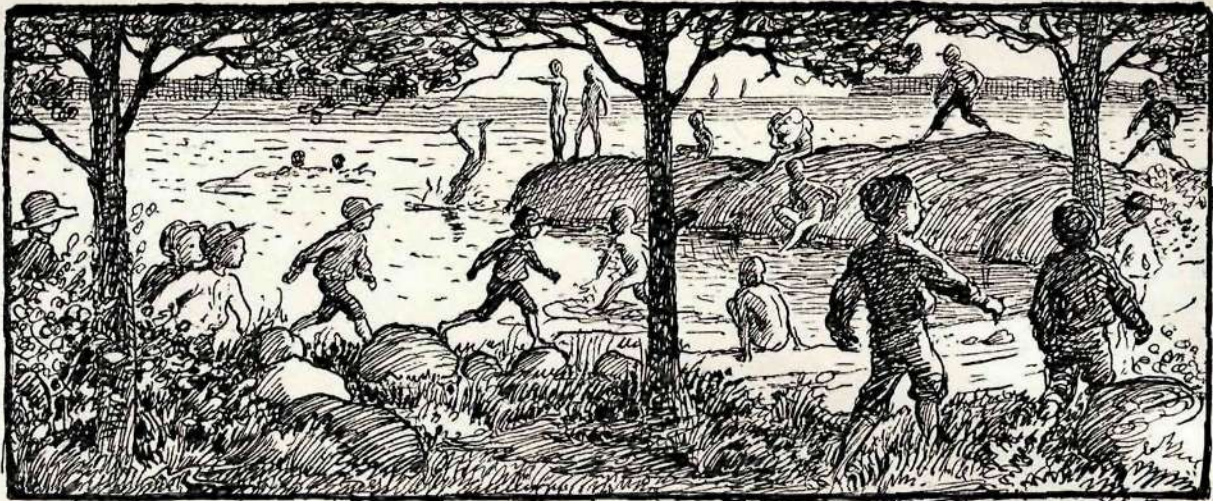
Jo on Kertun maika tehty,
pohjoisnavan seudut nähty;
taas hän istuu harteilla
oman rakkaan nassunsa.

Kynnet sen lyö kipin-kapin.
Kahden puolen tontut Lapin,
huimapäiset hiihtäjät,
roihiin tietä näyttävät.

Niin nuo saattajansa sievät
Kertun kotisänkyyän vievät;
siinä havahtuvi hän —
soker-porsas käissä hän.

Retkeily.

»Hei, pojat! Hei, Hannes ja Heikki ja Teppo ja Taavi, Pekot ja Mikot ja mitä te kaikki olettekaan nimiltänne, uimaan! Uimaan, pojat, uimaan!» Niin kuului opettajan kantava ääni järven rannalta. Ja metsän rinteellä näkyi poikia joka haaralta kiiruhtavan rannalle päin.

Opettaja Tarmolan partiopojat olivat tehneet retkeilyn kaupungin läheiselle maatilalle, jonka haltija oli mielihyvällä suostunut opettajan pyyntöön retkeilyn toimeenpanemiseen hänen alueellaan. Ehdoksi oli hän kuitenkin pannut sen, että pojat samalla tekisivät jonkin verran hyödyllistä työtä, jolloin vielä saisivat ateriankin palkakseen.

Työ oli nyt tehty. Metsää oli puhdistettu, kuivia oksia karsittu puista ja risut koottu läjiin, jotka myöhemmin poltettaisiin, kun maa sattuisi olemaan siksi märkä, että uskaltaisi panna tulta metsään. Nyt ei ollut pitkään aikaan satanut, ja maa oli niin kuiva, että sammalet jalkojen alla ritisivät, eikä siis voitu risuläjiä syyttää. Se ilo oli jätettävä toiseen kertaan.

Kello kahdeksi opettaja oli sanonut tuovansa pojat talon pihalle aterioimaan, ja nyt oli toinen tunti jo alussa. Pojat olivat työstä hiessä, ja käsiin oli männyn oksista tarttunut pihkaa. Peseminen ja uiminen olivatkin siis erittäin hyvin paikallaan, ennenkun leipäkannikkaan käsin käytäisiin.

Poikia vilisi jo rannalla. »Levähtäkää hetkinen ja hillitkää itsenne!» sanoi opettaja. »Ei ole hyvä vallan palavissaan mennä uimaan.» Pojat eivät kuitenkaan malttaneet olla itseään riisumatta jo täysin alastomaksi asti. No, olihan lämpöinen ilma, ja siinä hikin päivänpaisteesta pikemmin kuivi, kun eivät vaatteet olleet esteeksi.

Uimapaikka oli mainio, puhdas hiekkaranta miltei niinkuin meren rannikolla, ja siften pikkunen kallion niemeke, jonka juurella oli vettä siksi paljon, että hyvät uimarit saattoivat siitä heittäytyä järveen ja sukeltaa. Pojat olivat innoissaan.

»Emmekö jo saa hypätä?» kysyttiin useampaan kertaan. »No ehkä jo saatte», virkkoi opettaja vihdoin. »Mutta ei saa kovin kauas rannasta uida, siellä saattaa olla syvääkin.»

Nytkös oli ilo ja riemu! Mikä juoksi veteen loivasta rannasta, mikä heittäytyi siihen kallion kärestä; mikä ui vatsallaan, mikä seljällä, mikä mitenkään. Mutta kaikki olivat äänessä. »Katso, miten minä uin!» kajahti useamman suusta. »Minä sukellan silmät auki», huusi joku. »Minä voin uida vaikkon käsiä liikuta ollenkaan» kehui taas toinen. Niin siinä leikittiin ja loiskittiin,

Tarmola itse seisoi kallion niemekkeellä tähystellen ja tuontuostakin varotellen, etteivät pojat menisi niin kauas, ettei jalka tavottaisi pohjaan. Mutta hälinä oli suuri ja ääntä paljon. Kuka siinä riemun riehussa saattoi opettajan varottavaa kehotusta erottaa!

»Ei saa sukeltaa järvelle päin; sukeltakaa aina vain rannalle päin, ettette liian syvälle joudul!» huusi Tarmola kovalla äänellä.

Samassa hän huomasi, että joku siellä oli uinut kovin kauas rannasta. Se oli Simo, hyvä uimari, joka nytkin tahtoi taitoaan näyttää. Opettaja asetti kätensä torveksi suunsa eteen ja huusi: »Simo, tule pois likemmäksi, elä niin kauas mene!»

Simo oli silloin jo itsestäänkin pysähtynyt sekä ruvennut vettä polkemaan ja huusi rannempana oleville tovereille: »Katsokaa, kuinka minä voin pysyä veden pinnalla käsiä liikuttelematta!» Ja todisteeksi siitä kohotti hän molemmat käsivartensa suoraan ylöspäin; eikä hän siinä innossaan omalta ääneltään opettajan kehotusta kuullutkaan.

Usea pää kääntyi sinne päin, mistä Simon ääni kuului. Mutta mikä tulikaan Simolle? Hänen käsivartensa herpaantuivat ja huuto taukosi. Herra varjelkoon! Simo vajosi syvyyteen.

»Simo hukkuu, Simo hukkuu!» »Opettaja, opettaja, Simo hukkuu!» kajahti moniääninen hätähuuto, ja kauhuissaan useammat pojat kiiruhtivat rantaan.

Opettaja oli heti havainnut Simon tilan arveluttavaksi. Silmänräpäyksessä hän oli riisunut enimmät vaatteet yltään ja heittäytynyt järveen, uiden Simon avuksi, minkä ehti. Sillä aikaa Heikki ja Teppo, jotka sattuivat olemaan Simoa lähimpänä silloin, kun hän rupesi vajoamaan aaltoihin, olivat kohta rientäneet avuksi. Teppo, joka oli sukkela sukeltamaan sekä oli

oppinut pitämään silmänsä auki sukeltaessaan, huusi Heikille: »pysy sinä, Heikki, hetkinen tässä, niin minä sukellan ja katson, missäpäin Simo on». Ja samassa Teppo hävisi kuin kala syvyyteen.

Tuskallista oli Heikin nyt siinä uiden odottaa; niin sanomattoman pitkältä tuntuivat nuo muutamat sekunnit, joina Teppo oli veden alla, ja Heikki pelkäsi, että Teppokin nyt jäisi sinne. Vähän matkan päässä Teppo jo kuitenkin taas näkyi nostavan päänsä veden pinnalle. Hän veti pari kertaa syvään henkeä ja huusi jälleen: »Täällä hän on, tule tänne!» Ja taas hävisi Teppo veden valtaan.

Mutta nyt ei hän siellä kauan viipynytäkään. Hetki sen vain, ja taas oli Teppo tullut näkyviin vetäen Simoa toisesta käsivarresta mukanaan veden pinnalle. Nyt oli Heikki siinä vallan likellä ja otti Simon huostaansa, joten Teppo pääsi vähän puhaltamaan ja levähtämään.

Heikki kiersi vasemman käsivartensa Simon rinnan ympäri hänen vasemman kainalonsa alitse, kannattaen hukkuneen hervotonta ruumista omalla rinnallaan niin, että Simon pää pysyi veden pinnan yläpuolella ja soutu itseään oikealla kädellään rannalle päin. Teppo oli kohta taas jo siinä vieressä kannattaen hänkin puolestaan toisella kädellään Simoa, niin että pää pysyisi veden yläpuolella.

Nyt oli opettajakin jo ehtinyt vastaan; eikä siinä enää ollutkaan niin syvää; jalat jo ylettyivät pohjaan. Tarmola asettui seisovilleen ja otti Simon syliinsä. Heikki kannatti Simon hervottomasti riippuvaa päätä ja Teppo auttoi vielä lisäksi kannattaen jaloista. Ja kiireimmän kautta astuttiin rantaan.

Kohta oltiin kuivilla, jossa suuri lapsijoukko itkut silmissä odotti. »Tehkää tilaa, lapset!» kuului opettajan varma ääni. Noustiin sen verran rannalle, että päästiin nurmikolle. Opettaja asetti Simon maahan mahalleen, samalla sanoen lähinnä seisoville: »Antakaa takkinne tänne!» Ne hän heti sai. Sitten opettaja kääri kahdesta takista kovan makkaran, ja pani sen Simon rinnan alle, niin että se kohta tuli vähän ylemmäksi ja Simon pää tuli riippumaan vapaasti. »Näin on tehtävä, pojat, jotta hukkunut saa vapaasti ilmaa sieramiinsa ja suuhunsa.» Simon käsivarret opettaja asetti hänen otsansa alle pään tueksi.

Sitten opettaja asettui haarasäärin polvilleen Simon jalkojen yli ja ojensi molemmat käsivartensa kahden

puolen Simon vyötäisiä asettaen kätensä niille kohdin hänen selkäänsä, jossa alimmat kylkiluut tuntuvat. Sitten hän vitkaan, mutta voimalla painoi Simon rintaa, niin että rintakehä kävi ahtaammaksi ja työnsi keuhkoista ulos sinne mahdollisesti tunkeutunutta vettä ja ilmaa myöskin; sitten hän vuoroin taas veti kätensä taaksepäin niin että rintakehä luonnostaan pääsi laaje-

nemaan ja vetämään raitista ilmaa keuhkoihin. Jälkimmäistä temppua tehdessään sanoi opettaja: »Näin pakotetaan rintakehä laajenemaan ja vetämään ilmaa keuhkoihin.» Ja taas painoi opettaja Simon rintaa uudelleen, sanoen: »Näin pakotetaan rintakehä supistumaan ja työntämään keuhkoista ilmaa ulos.»

Opettaja sanoi tätä menettelyä tekohengittämiseksi ja jatkoi sitä taukoamatta hyvän aikaa, tehden samat liikkeet aina noin 15 kertaa minuutissa, tai, niinkuin hän sanoi; »Niin tiheästi, kuin tavallinenkin hengitys käy.»

Silloin tällöin kuului opettajan tyyni ääni; muuten vallitsi hiljaisuus lasten joukossa, jotka vähitellen olivat jo taas pukeutuneet. »Simo avasi silmänsä!» huudahti Tapio äkkiä, ja kaikki kiinnittivät heti katseensa Simon silmiin, jotka kuitenkin jo taas olivat painuneet umpeen.

»Ollaan pojat toivossa, että Simo vielä virkoo», sanoi vain opettaja säännöllisesti jatkaen samojen hengitysliikkeitten antamista yhä edelleen ja lisäsi: »Täytyy näin jatkaa tekohengitystä siksi, että hukkunut itsestään jo hyvin hengittää; sitä saa usein tehdä neljännestunninkin ja kauemminkin aikaa, ehkäpä puolikin tuntia. Jos ei siinä ajassa tukehtunut virkoa henkiin, niin saa onnettoman jättää rauhaansa; ei hän sitten enää ole pelastettavissa.»

Tuskin oli Tarmola ehtinyt tämän sanoa, niin Simo vähän liikahti ja teki jonkinlaisen huokaavan hengitysliikkeen taas hetkeksi avaten silmänsä, mitkä hän kuitenkin jälleen ummisti. »Simo alkaa tointua», virkkoi opettaja värähtelevällä äänellä, ja vesihelmi putosi Simon poskelle. Ilonkyynel näet pääsi opettajan silmästä hänen havaitessaan, että Simo, joka jo oli ollut niin lähellä kuoleman kieliä, alkoi virota. Kuitenkin opettaja vielä jatkoi liikkeitään suoden aina silloin tällöin Simolle itselleen tilaisuuden huosta, mikä toistaiseksi vielä kävi hyvin epäsäännöllisesti.

Kotvan kuluttua avasi Simo silmänsä jälleen kääntäen katseensa opettajaan päin. Hän heräsi niinkuin unesta eikä tajunnut aluksi, missä hän olikaan ja mitä oli tapahtunut. »Antakaamme Simon nyt vähän levähtää» sanoi opettaja. »Peitetään vain joillakin vaatteilla, ettei hänelle tule vilu.»

»No pojat, ettekö jo tule ruualle», kuului kimakka ja iloinen ääni ylempää metsän rinteeltä. Ääni oli tilanhaltijan, joka oli ilomielin nähnyt, kuinka puhtaan jäljen partiopojat olivat metsään jättäneet ja tahtoi nyt heitä siitä hyvästä työstänsä kiittää.

»Menköt vain», virkkoi Tarmola. »Mutta antakaas olla, minä sanon pojille jonkun sanan». Ja opettaja lausui tyynellä äänellä. »Kuulkaa pojat! Meille oli käydä huonosti tänään, ja likellä oli, että kovin suruisina olisimme saaneet kotiapäin kääntyä. Syynä tuohon äskeiseen tapahtumaan, joka oli viedä hengen Simolta, on osaksi tuossa turhassa kilpailussa, mikä poikain kesken usein vallitsee. Mutta me'llä on nyt myöskin ilon syytä, paljonkin ilon syytä. Simo on pelastunut tapaturman uhkaavasta onnettomuudesta. Ja Tepon ja Heikin ansioksi on luettava, että Simo ei tullut kovin kauan olleeksi veden vallassa, vaan vielä saatiin virkoamaan; Reippaasti menettelitte Teppo ja Heikki rientäessänne Simon avuksi. Niin pitääkin aina menetellä, tyynesti ja hätäilemättä tehdä se, mikä milloinkin on tarpeen toverinsa ja yleensä lähimäisensä auttamiseksi.»

Max Oker-Blom.

„Halk' illan rusko-auerman käy lento joutsenten”.